

DOI: 10.33663/0869-2491-2025-36-787-794

УДК 343.82:341.217(4; 477)

Р. Ю. ЗАВІТНЕВИЧ,аспірант Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України*

ORCID: 0009-0000-6538-8841

ДО ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ СТАНДАРТІВ РАДИ ЄВРОПИ

У статті досліджується роль Ради Європи як провідної міжнародної організації в установленні високих стандартів поводження з особами, позбавленими волі. Акцентовується увага на тому, що стандарти поводження з особами, позбавленими волі, знаходять своє найбільше відображення в рекомендаціях (раніше – резолюціях) та керівних принципах Комітету Міністрів державам – членам Ради Європи.

Наголошено, що держави – члени Європейського Союзу, будучи також членами Ради Європи, зобов'язані дотримуватись Конвенції та інших стандартів, розроблених цією міжнародною організацією.

Ключові слова: Європейський Союз, Рада Європи, європейські стандарти, пенітенціарні стандарти, кримінально-виконавча система, пенітенціарна система, пенітенціарна установа, позбавлення волі, ув'язнення, в'язень.

Zavitnevych Roman. On the Problem of Implementing the Council of Europe's Penitentiary Standards into the Criminal-Executive System of Ukraine

The article examines the Council of Europe's role as a leading international organization in establishing high standards for treating persons deprived of their freedom. Attention is focused on the fact that these standards are most prominently reflected in the recommendations (formerly called resolutions) and guidelines of the Committee of Ministers to the Council of Europe's Member States.

It is stressed that the European Union Member States, also being members of the Council of Europe, are obliged to comply with the European Convention on Human Rights (ECHR) and other standards developed by this international organization.

Key words: European Union, Council of Europe, European standards, penitentiary standards, criminal-executive system, penitentiary system, penitentiary institution, deprivation of freedom, detention, prisoner.

Вступ. Сучасний розвиток кримінально-виконавчої системи України тісно пов'язаний з утвердженням принципів верховенства права та поваги до прав людини. З огляду на прагнення України інтегруватися до європейського

* **Zavitnevych Roman**, Postgraduate Student of Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

правового простору, приведення національної пенітенціарної системи у відповідність європейських стандартів набуває особливої актуальності. Дотримання європейських стандартів є однією з умов успішної інтеграції України до Європейського Союзу.

Огляд літератури. Значний внесок у дослідження зазначеної проблематики зробили такі українські науковці, як К. А. Автухов, І. Г. Богатирьов, І. М. Василюк, С. Ф. Денисов, З. В. Журавська, А. В. Ковальов, О. Г. Колб, О. В. Лисодєд, О. М. Литвинов, М. С. Пузирьов, М. В. Романов, К. В. Степаненко, А. Х. Степанюк, Б. М. Телефанко, О. В. Таволжанський, В. М. Трубніков, Д. В. Ягунов, І. С. Яковець. Дослідження пенітенціарних стандартів Ради Європи більш докладно проводили зарубіжні автори, зокрема, J. Burchett, A. Weyembergh, M. Ramat, D. Van Zyl Smit.

Мета і завдання дослідження. Стандарти поводження з особами, позбавленими волі, є важливим інструментом для захисту прав людини, запобігання жорсткому поводженню та забезпечення належних умов утримання в місцях ув'язнення. Метою дослідження є комплексне вивчення пенітенціарних стандартів Ради Європи, а також стану їх упровадження в кримінально-виконавчу систему України. Для досягнення цієї мети завданнями дослідження поставлено: охарактеризувати роль Ради Європи у встановленні високих стандартів поводження з особами, позбавленими волі; показати взаємодію різних інституцій Ради Європи у виробленні єдиних стандартів поводження з ув'язненими, запобігання катуванням та іншим формам жорсткого поводження; висвітлити виклики, пов'язані з реформуванням пенітенціарної системи України на шляху до євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Жакливі злочини нацистського режиму під час Другої світової війни стали поштовхом для створення міжнародно-правових стандартів у сфері захисту прав людини. Особливо це стосувалося осіб, які перебували у місцях позбавлення волі, адже саме ця категорія є чи не найбільш вразливою до зловживань та жорсткого поводження з боку представників органів публічної влади.

Рада Європи як провідна організація у сфері захисту прав людини розробила низку важливих стандартів, спрямованих на забезпечення гідного поводження з ув'язненими, запобігання катуванням та іншим формам жорсткого поводження. Стандарти поводження з особами, позбавленими волі, знаходять своє найбільше відображення в рекомендаціях (раніше – резолюціях)¹ та керівних принципах² Комітету Міністрів державам – членам Ради Європи.

При цьому самі по собі рекомендації засновані на консенсусі держав-членів та не мають обов'язкової юридичної сили³.

Рада Європи активно розширила свій інструментарій у пенітенціарній сфері, особливо шляхом застосування конвенцій, прецедентів Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ, Суд) та стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – КЗК, Комітет). Свідченням

цього стало прийняття у 2006 р. Європейських пенітенціарних правил, які переважно ґрунтувалися на прецедентах ЄСПЛ та стандартах КЗК⁴.

Прийняття Європейських пенітенціарних правил мало на меті узгодити європейські пенітенціарні системи з мінімальними стандартами поводження з ув'язненими в місцях позбавлення волі, включно з гарантіями дотримання їхніх прав⁵. Європейські пенітенціарні правила охоплюють широкий спектр питань, пов'язаних з утриманням ув'язнених у місцях позбавлення волі, та висувають високі вимоги до персоналу пенітенціарних установ.

Рада Європи впродовж десятиліть розробляла та ухвалювала численні рекомендації з різних аспектів в'язничного життя. Накопичення значного масиву рекомендацій спонукало Раду Європи ініціювати проведення дослідження, результатом якого мало стати створення єдиного збірника актуальних рекомендацій з питань пенітенціарної діяльності. Виконання цього завдання було доручено Раді з питань співробітництва у сфері пенології, за сприяння наукового експерта, професора D. Van Zyl Smit. Група фахівців проаналізувала всі наявні конвенції та рекомендації. Результати дослідження показали, що певна кількість рекомендацій частково або повністю втратили свою актуальність у зв'язку з прийняттям більш сучасних. До того ж, з часом виявлялося, що деякі рекомендації багаторічної давнини все ще зберігали свою актуальність, на противагу іншим, прийнятим нещодавно, які продемонстрували свою невідповідність сучасним європейським стандартам та пенологічному вченню⁶.

КЗК здійснює періодичні візити до місць позбавлення волі в державах – членах Ради Європи. Ці візити можуть бути як плановими, так і раптовими («ad hoc»)⁷. Під час візитів КЗК оцінює умови, в яких утримуються ув'язнені, зокрема, їх матеріально-побутове забезпечення, рівень медичного обслуговування, а також ставлення персоналу до осіб, позбавлених волі. Особлива увага приділяється захисту від катувань та інших форм жорстокого поводження з ув'язненими. На основі візитів Комітет розробляє докладні рекомендації щодо усунення виявлених порушень і покращення умов утримання ув'язнених.

Висновки Комітету та його доповіді становлять переважно конфіденційний характер. Держави за власним бажанням можуть оприлюднювати доповіді КЗК разом зі своїми коментарями. Якщо держава не співпрацює або відмовляється покращувати ситуацію у світлі рекомендацій Комітету, КЗК може ухвалити рішення оприлюднити публічну заяву щодо цього⁸. КЗК здійснює моніторинг місць позбавлення волі, а також розробляє свої власні стандарти, які потім публікуються в його загальних доповідях.

На відміну від рекомендацій КЗК, рішення ЄСПЛ, винесені за скаргами на порушення Європейської конвенції з прав людини і основоположних свобод⁹ (далі – Конвенція), встановлюють обов'язкові стандарти для всіх держав – членів Ради Європи.

ЄСПЛ відіграє ключову роль у встановленні критеріїв сумісності умов утримання в місцях позбавлення волі з правами людини, гарантованими Конвенцією. Суд неодноразово наголошував на тому, що «Конвенція не зупиняється біля в'язничних воріт», тобто ув'язнені зберігають всі свої фундаментальні права¹⁰. Прецеденти ЄСПЛ є важливим інструментом захисту прав людини в державах – членах Ради Європи. Рішення ЄСПЛ часто стосуються умов утримання в місцях позбавлення волі, а також захисту прав осіб, які там знаходяться. ЄСПЛ розглядав справи щодо переповненості камер, неналежного медичного обслуговування, антисанітарних умов, у яких утримуються ув'язнені, та багатьох інших аспектів, що можуть становити порушення ст. 3 Конвенції.

Наприклад, у справі «Ель Шеннаві проти Франції» (*El Shennawy v. France*)¹¹ Суд визнав, що часті й принизливі обшуки, особливо ті, що проводилися без попередження та без достатніх підстав, порушують ст. 3 Конвенції. У справі «Варга та інші проти Угорщини» (*Varga and Others v. Hungary*)¹² Суд визнав, що нелюдські умови тримання під вартою порушують ст. 3 Конвенції. Рішення ЄСПЛ мають значний вплив на національне законодавство, сприяючи реформам, спрямованим на боротьбу з переповненістю в'язниць та за поліпшення умов утримання ув'язнених.

Парламентська Асамблея Ради Європи (далі – ПАРЕ) також відіграє важливу роль у формуванні стандартів. Наприклад, у лютому 1995 р. ПАРЕ ухвалила Рекомендацію 1257 (1995) «Умови тримання в місцях позбавлення волі в державах – членах Ради Європи»¹³, у якій зверталася особлива увага на проблему переповненості в'язниць, яка була (і залишається. – *Авт.*) дуже поширеною в багатьох державах. Вказується, що переповненість в'язниць унеможливорює приділення достатнього рівня уваги вразливим категоріям ув'язнених, таким як неповнолітні правопорушники, особи з психічними розладами та іноземці, що підвищує ризик скоєння ними рецидиву.

У червні 2000 р. ПАРЕ ухвалила Рекомендацію 1469 (2000) «Матері з немовлятами у в'язниці»¹⁴, в якій зазначалося, що раннє розлучення з матір'ю здатне спричинити серйозні наслідки для розвитку дитини та може призвести до порушення прихильності до інших осіб, емоційної дезадаптації та розладів особистості, а обмежений доступ до різноманітних стимулів у закритих в'язницях може негативно вплинути на розвиток маленьких дітей.

Європейський Союз у своїй діяльності керується насамперед загальними принципами захисту прав людини, закріпленими у Хартії Європейського Союзу про основоположні права¹⁵ та інших міжнародних документах. Ці принципи поширюються на всіх осіб, включаючи тих, хто перебуває в місцях позбавлення волі. Важливо зазначити, що держави – члени Європейського Союзу є також членами Ради Європи та зобов'язані дотримуватись Конвенції та інших стандартів, розроблених цією міжнародною організацією.

На експертній зустрічі з питань впровадження пенітенціарної реформи в Україні відповідно до стандартів Ради Європи, яка відбулась у жовтні

2023 р., обговорювався стан реалізації Стратегії реформи пенітенціарної системи України до 2026 р., а також виконання рішень ЄСПЛ. На зустрічі було відзначено, що, незважаючи на вжиті кроки щодо впровадження пенітенціарної реформи, пенітенціарна система України все ще має низку проблем. Зокрема, це застаріла в'язнична інфраструктура та будівлі, недостатнє фінансування послуг, відсутність стратегій утримання персоналу в'язниць, випадки жорстокого поводження з ув'язненими, недостатній рівень міждисциплінарних навичок персоналу пенітенціарних установ для виявлення ранніх ознак психічних або медичних проблем ув'язнених тощо¹⁶.

У рамках проєкту Ради Європи «На шляху до більш гуманних умов тримання під вартою та скорочення числа повторних правопорушень в Україні» (DECOPRIS) 27 січня 2025 р. відбулась онлайн-зустріч представників Ради Європи, Міністерства юстиції України та Департаменту з питань виконання кримінальних покарань. Учасники зустрічі погодили стратегічні пріоритети щодо впровадження реформи пенітенціарної служби в Україні на 2025–2026 рр. Представники Ради Європи окреслили основні результати проєкту DECOPRIS, зокрема, експертну роботу з метою узгодження національного законодавства зі стандартами Ради Європи. Також була висловлена підтримка щодо реалізації пенітенціарної реформи в Україні відповідно до Стратегії пенітенціарної реформи на 2022–2026 рр. та Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова» на 2023–2026 рр. На зустрічі була відзначена спільна прихильність до розбудови гуманної та реабілітаційної пенітенціарної системи в Україні, що сприятиме подальшому вступу нашої держави до Європейського Союзу¹⁷.

Висновок. Рада Європи відіграє провідну роль в установленні та просуванні стандартів поводження з особами, позбавленими волі. Ці стандарти знаходять своє найбільше відображення в рекомендаціях (раніше – резолюціях) та керівних принципах Комітету Міністрів державам – членам Ради Європи.

Стандарти КЗК мають рекомендаційний характер на відміну від рішень ЄСПЛ, які встановлюють обов'язкові стандарти для всіх держав – членів Ради Європи. Держави – члени Європейського Союзу одночасно є членами Ради Європи, тому зобов'язані дотримуватись стандартів, розроблених цією організацією.

Пенітенціарна система України перебуває у стані реформування та відходження від радянських стереотипів поводження з ув'язненими. Поступове впровадження пенітенціарної реформи в нашій державі відповідно до стандартів Ради Європи стане важливим кроком на шляху європейської інтеграції України.

1. Council of Europe (2010) Penitentiary Questions: Council of Europe Conventions, Recommendations and Resolutions. Strasbourg: Council of Europe Publishing, p. 11.
2. Burchett, J.; Weyembergh, A.; Ramat, M. (2023) Prisons and detention conditions in the

EU. Study commissioned by the European Parliament's Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs at the request of the LIBE Committee, p. 60. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU\(2023\)741374_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU(2023)741374_EN.pdf) 3. Council of Europe (2010) Penitentiary Questions: Council of Europe Conventions, Recommendations and Resolutions. Strasbourg: Council of Europe Publishing, p. 11. 4. Там само, p. 11. 5. Burchett, J.; Weyembergh, A.; Ramat, M. (2023) Prisons and detention conditions in the EU. Study commissioned by the European Parliament's Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs at the request of the LIBE Committee, p. 60. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU\(2023\)741374_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU(2023)741374_EN.pdf) 6. Council of Europe (2010) Penitentiary Questions: Council of Europe Conventions, Recommendations and Resolutions. Strasbourg: Council of Europe Publishing, p. 11. 7. About the CPT. URL: <https://www.coe.int/en/web/cpt/about-the-cpt> (дата звернення: 01.03.2025) 8. Там само (дата звернення: 01.03.2025) 9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ від 16.04.1998. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13, (№ 32 від 23.08.2006), ст. 270 (дата звернення: 03.03.2025) 10. Burchett, J.; Weyembergh, A.; Ramat, M. (2023) Prisons and detention conditions in the EU. Study commissioned by the European Parliament's Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs at the request of the LIBE Committee, p. 63. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU\(2023\)741374_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU(2023)741374_EN.pdf) 11. El Shennawy v. France: ECHR Judgment, 18–20 January 2011. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%22002-630%22%7D> (дата звернення: 02.03.2025) 12. Varga and Others v. Hungary: ECHR Judgment, 10 March 2015. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-152784%22%7D> (дата звернення: 02.03.2025) 13. Parliamentary Assembly of the Council of Europe Recommendation 1257 (1995) Conditions of detention in Council of Europe member states. Text adopted by the Assembly on 1 February 1995 (5th Sitting). URL: <https://pace.coe.int/en/files/15291/html> (дата звернення: 02.03.2025) 14. Parliamentary Assembly of the Council of Europe Recommendation 1469 (2000) Mothers and Babies in Prison. Text adopted by the Assembly on 30 June 2000 (24th Sitting). URL: <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=16821> (дата звернення: 02.03.2025) 15. Charter of Fundamental Rights of the European Union (2012/C 326/02). *Official Journal of the European Union*. C 326/391. 26.10.2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT> (дата звернення: 02.03.2025) 16. В'язнична реформа в Україні за стандартами дотримання прав людини Ради Європи – відбулась експертна зустріч. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/penitentiary-reform-in-ukraine-in-light-of-the-council-of-europe-standards-an-expert-meeting-was-held> (дата звернення: 03.03.2025) 17. Пенітенціарна реформа в Україні. Міністерство юстиції та проєкт Ради Європи обговорили стратегічні пріоритети. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/penitentiary-reform-in-ukraine-ministry-of-justice-and-the-council-of-europe-project-discussed-strategic-priorities> (дата звернення: 03.03.2025)

References

1. Council of Europe (2010) Penitentiary Questions: Council of Europe Conventions, Recommendations and Resolutions. Strasbourg: Council of Europe Publishing, p. 11.
2. Burchett, J.; Weyembergh, A.; Ramat, M. (2023) Prisons and detention conditions in the EU. Study commissioned by the European Parliament's Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs at the request of the LIBE Committee, p. 60. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU\(2023\)741374_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU(2023)741374_EN.pdf)

[www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU\(2023\)741374_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU(2023)741374_EN.pdf) 3. Council of Europe (2010) Penitentiary Questions: Council of Europe Conventions, Recommendations and Resolutions. Strasbourg: Council of Europe Publishing, p. 11. 4. Tam samo, p. 11. 5. Burchett, J.; Weyembergh, A.; Ramat, M. (2023) Prisons and detention conditions in the EU. Study commissioned by the European Parliament's Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs at the request of the LIBE Committee, p. 60. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU\(2023\)741374_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU(2023)741374_EN.pdf) 6. Council of Europe (2010) Penitentiary Questions: Council of Europe Conventions, Recommendations and Resolutions. Strasbourg: Council of Europe Publishing, p. 11. 7. About the CPT. URL: <https://www.coe.int/en/web/cpt/about-the-cpt> (data zvernennia: 01.03.2025) 8. Tam samo. (data zvernennia: 01.03.2025) 9. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod: Mizhnarodnyi dokument vid 16.04.1998. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 1998. № 13, / № 32 vid 23.08.2006 /, st. 270 (data zvernennia: 01.03.2025) 10. Burchett, J.; Weyembergh, A.; Ramat, M. (2023) Prisons and detention conditions in the EU. Study commissioned by the European Parliament's Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs at the request of the LIBE Committee, p. 63. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU\(2023\)741374_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741374/IPOL_STU(2023)741374_EN.pdf) 11. El Shennawy v. France: ECHR Judgment, 18–20 January 2011. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22002-630%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22002-630%22]) (data zvernennia: 03.03.2025) 12. Varga and Others v. Hungary: ECHR Judgment, 10 March 2015. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:\[%22001-152784%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:[%22001-152784%22]) (data zvernennia: 03.03.2025) 13. Parliamentary Assembly of the Council of Europe Recommendation 1257 (1995) Conditions of detention in Council of Europe member states. Text adopted by the Assembly on 1 February 1995 (5th Sitting). URL: <https://pace.coe.int/en/files/15291/html> (data zvernennia: 02.03.2025) 14. Parliamentary Assembly of the Council of Europe Recommendation 1469 (2000) Mothers and Babies in Prison. Text adopted by the Assembly on 30 June 2000 (24th Sitting). URL: <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=16821> (data zvernennia: 02.03.2025) 15. Charter of Fundamental Rights of the European Union (2012/C 326/02). *Official Journal of the European Union*. C 326/391. 26.10.2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT> (data zvernennia: 02.03.2025) 16. Viaznychna reforma v Ukraini za standartamy dotrymanna prav liudyny Rady Yevropy – vidbulas ekspertna zustrich. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/penitentiary-reform-in-ukraine-in-light-of-the-council-of-europe-standards-an-expert-meeting-was-held> (data zvernennia: 03.03.2025) 17. Penitentsiarna reforma v Ukraini. Ministerstvo yustytzii ta proiekt Rady Yevropy obhovoryly stratehichni priorityty. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/penitentiary-reform-in-ukraine-ministry-of-justice-and-the-council-of-europe-project-discussed-strategic-priorities> (data zvernennia: 03.03.2025)

Zavitnevych Roman. On the Problem of Implementing the Council of Europe's Penitentiary Standards into the Criminal-Executive System of Ukraine

The article examines the Council of Europe's role as a leading international organization in establishing high standards for treating persons deprived of their freedom. Attention is focused on the fact that these standards are most prominently reflected in the recommendations (formerly called resolutions) and guidelines of the Committee of Ministers to the Council of Europe's Member States.

The Council of Europe has actively increased its instruments in the penitentiary field, through the conventions, the case law of the European Court of Human Rights

(ECtHR) and standards of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT).

An example of this approach was the adoption in 2006 of the European Prison Rules, which were largely based on the case law of the European Court of Human Rights (ECtHR) and the standards of the Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT).

It is stressed that the European Union Member States, being also members of the Council of Europe, are obliged to comply with the European Convention on Human Rights (ECHR) and other standards developed by this international organization.

Despite the steps taken to implement the penitentiary reform, the prison system of Ukraine still has a number of problems. This is an outdated infrastructure, insufficient funding of services, lack of strategies for retaining prison staff, cases of ill-treatment of prisoners, insufficient level of interdisciplinary skills of prison staff to identify early signs of mental or medical problems of prisoners etc.

The penitentiary system of Ukraine is undergoing reform and departing from the Soviet-era stereotypes of prisoner treatment. The gradual implementation of penitentiary reform in our state in accordance with the Council of Europe standards will be a significant step on the path to Ukraine's European integration.

Key words: *European Union, Council of Europe, European standards, penitentiary standards, criminal-executive system, penitentiary system, penitentiary institution, deprivation of freedom, detention, prisoner.*